

ЗНАЧАЈ ФИЗИЧКИХ АКТИВНОСТИ И ИГАРА НА СНЕГУ ЗА ЦЕЛОКУПАН РАЗВОЈ ДЕТЕТА ПРЕДШКОЛСКЕ ДОБИ¹

САЖЕТАК: Физичко васпитање, физичке и моторичке активности, а посебно боравак и игре на снегу током зимског периода, имају важан утицај на дететов карактер, вољу, друштвене вештине и здравље. Зимски период пружа бројне могућности за разноврсне активности на снегу које подстичу машту, јачају организам, развијају вештине и унапређују физички развој деце.

Циљ истраживања јесте утврђивање ставова и мишљења родитеља о значају физичких активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби. Узорак је чинио 41 родитељ, чија су деца полазници Предшколске установе „Стоногица“, у Сремској Митровици. Ставови и мишљења родитеља о значају физичких активности и игара на снегу испитани су применом инструмента који је конструисан за потребе овог истраживања. Резултати су показали, статистички посматрано, да већина родитеља позитивно гледа на спровођење физичких активности на снегу. Закључак је да физичко васпитање представља свеобухватан процес који није само усмерен на здравствени и биолошки развој детета, већ директно утиче и на интелектуални, друштвени и морални аспект његовог развоја, и то не само у периоду предшколског узраста, већ од самог момента рођења.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: физичко васпитање, зимски период, игре на снегу, развој детета, родитељи, ставови, физичке активности

Увод

Физичко васпитање је сложен процес, који поред подразумева-них задатака и циљева, који развијају здравствену и биолошку структуру детета, директно утиче и на интелектуални, друштвени, морални развој детета предшколског узраста, али и детета од момента рођења.

* iveticana7@gmail.com

¹ Истраживачки рад реализован у оквиру предмета Холистички приступ у психомоторном развоју предшколског детета, на мастер студијама ВШССОВ у Кикинди, предметни наставници др Ангела Месарош Живков и др Николета Кукучка Стојановић.

Физичке и моторичке активности утичу на целокупни развој укупних потенцијала детета, те их као такве треба организовати системски и у сваком могућем сегменту дететовог раста и развоја.

Једна од врло важних физичких активности, у данашње време можда и најважнија, јесте физичка активност детета на снегу током зимског периода. Боравком на свежем ваздуху, упражњавајући неке од игара на снегу, код деце се развијају воља и карактер, позитиван однос према раду, другарство и дисциплина, али се подстиче и позитивна разонода.

Време детета предшколског узраста је највише испуњено игром и физичком активношћу, што значи да су игра и уопште физички покрет, оновна активност једног детета. Дете има константну потребу за покретом, игром и физичком акцијом током трајања целе године. Дететов организам тражи покрет, јер уз покрет тело расте и правилно се развија. Дете не дели годишња доба на периоде када може да се игра, а када не. Када му је врућина, повући ће се у хлад, а када му је хладно, обући ће се топлије. Код сваког детета потребно је развити осећај задовољства приликом борава на снегу, јер се у текућем времену деца чешће одлучују за боравак у затвореном простору.

Задатак васпитача у погледу дететове физичке активности током зимског периода такође не престаје. Васпитач је тај који мотивише и инспирише децу на физички покрет. Васпитач је тај који позива, охрабрује, навија, организује, предлаже. Васпитач подржава децу потребу за сталним физичким покретом и сваки савестан васпитач одговорно приступа изазову зимских хладних дана. Оспособљава дете за самоопремање приликом изласка на снег, на уочавање правилних акција којима ће се заштитити од промрзавања и хладноће, што се односи на редослед у облачењу и начину како се шта облачи. Са друге стране, зимски период пружа многобројне могућности за разнолик спектар децјих игара и активности на снегу. Сам зимски пејзаж изазива радост и задовољство.

Васпитач организујући игре на снегу, подржава радозналост и потребу детета да самостално открива природне појаве, да самостално закључује и доноси суд. Дете директним поступцима и акцијама са снегом и на снегу, примећује разлику у годишњим добима, метеоролошким разликама и стиче знања практичним искуственим деловањем.

Свака врста физичке активности од пресудног је значаја за правилан раст и развој детета. Место где се она реализује, не доводи се у питање. Да ли се ради о физичким активностима на отвореном или у затвореном простору, не умањује се значај самог бенефита који

физичка активност пружа целокупном развоју детета од најраније доби. Приликом физичке активности код детета се развија аеробна издржљивост, телесни састав, ниво липида у крви, стање скелетног система, а телесни развој један је од најважнијих биолошких задатака физичких активности у млађем узрасту. Дете које је физички активно, учи уз покрет, те покретима изражава себе, упознаје, овладава собом, учи о себи, о другима и о својој околини.

Зимски период пружа велики избор игара за децу. Сам поглед на снег код деце изазива радост и жељу за покретом. Физичка активност на снегу код деце развија и обогаћује машту, проширује сазнања, развија и унапређује перцепцију, а сам зимски ваздух поспешује јачање дечјег организма. Зимски ваздух повећава отпорност код деце и на тај начин их штити од инфективних болести (Коритник, 1970). Деца физичким активностима на снегу постају отпорнија на непогоде, развијају чврстину, снагу, сналажљивост, истрајност, стрпљење, толеранцију. Игре на снегу деци омогућавају и стицање многих вештина. Деца усвајају и усавршавају санкање, клизање, скијање, грађење разних грађевина, прецизност приликом грудвања, равнотежу приликом трчања по дубоком снегу, јачају све групе мишића и поспешују кондицију. Сва кретања од деце изискују сталну активност, те она честим покретима тела, несвесно подстичу и побољшавају циркулацију, метаболизам и функцију свих органа. Уз све физичке бенефите, деца на снегу стичу и храброст и самопоуздање. Треба храбрости за савладавање нових изазова које зима и игре на снегу постављају пред нас. Дете први пут седе на санке и спушта се низ брег брже него што би се спустио трчећи. Први пут обува клизачке уместо патица, или пак, скије. То су све потешкоће које треба савладати, а за које треба бити и упоран и истрајан. Још један значајан фактор које физичке активности и игре на снегу пружају, јесте могућност развијања сарадничких, партнерских односа са вршњацима, као и развој хуманих односа једних према другима.

Иако је активност на снегу занимљива и примамљива, децу треба мотивисати и заинтересовати, те им понудити садржаје и организовати игре и активности и то флексибилним начином учења, што подразумева различите васпитно-образовне методе: ситуационо учење, искуствено, имагинативно, проблемско, пројектно и истраживачко. У интегрисаном приступу учењу, у било којој сазнајној сфери, основна активност детета мора остати игра. Краварушић (2021: 166) истиче да интегрисан приступ учењу доприноси ангажовању конативне сфере личности детета (да се придружи, учествује, истраје), социјално-емоционалне (да развија контролу и подиже праг толеранције, да размењује, ради са другима у групи, као основ будуће сарадње), когнитивне

(да развија говор, иницијативу, флексибилност, основе дивергентног и критичког мишљења) и физичке (да развија функционално кретање).

Насупрот физичким активностима и играма које се организовано реализују у вртићима током целе године, поставља се питање, колико деца предшколског узраста проводе времена бавећи се неком физичком активношћу док су окружена својом породицом у свом дому. Да ли се баве и на који начин? У овом моменту годишње доба се не доводи у питање. Проблем у развоју укупних потенцијала детета постао је велик, а моторичке способности деце предшколског узраста све мање. Деца постају моторички неспретна и неоспособљена за самопослуживање које се очекује за дете старијег предшколског узраста. Сам постурални статус детета слаби и долази до све већег броја деце са неким од деформитета кичменог стуба, што је у блиској вези и са гојазношћу.

Пратећи стручну литературу, евидентно се види да се деца све мање баве физичком активношћу, те да се не развијају правилно. Потребно је вратити неке норме понашања из не тако далеке прошлости, када су игре и физичка активност биле приоритет целој породици, а не само деци у вртићу. Игра и физичка активност током зимског периода подједнако су важне као било која организована, чак и скупо плаћена физичка активност, која није увек и квалитетна. Код деце, али и код данашњих родитеља, потребно је вратити храброст за излазак на снег, јер боравак на снегу ствара природан баланс у сваком организму.

1. Игре на снегу и са снегом кроз интегрисани приступ

Игра је прва озбиљна активност којом дете почиње да се бави. Играње почиње у раној доби детета, у његовој најближој околини. У интегрисаном приступу, игра се сматра, што и јесте, природни облик учења.

На снегу и са снегом, деца могу да се играју на најразличитије начине.

Иако је зими температура ваздуха хладнија, тај ваздух је врло важан за јачање дечјег организма. Приликом боравака и упражњавања физичких активности на снегу, потребна је одговарајућа опрема, али и организација игара да нема предугог чекања на ред, јер, чекајући, може доћи првенствено до превеликог расхлађивања дечјег тела – назеб, али и губитка интереса за даљи наставак играња. На снегу се бирају игре у којима истовремено учествују сви или већина играча. Временско трајање физичких активности на снегу зависи од узраста и расположења деце, од врсте физичке активности, временских прилика и температуре. Најчешће се боравак на снегу организује не дуже од 45 минута.

Једна од основних, али почетних игара на снегу, јесте грудвање. Дете правећи од снега снежну куглу, формира облик лопте и увиђа њену глатку површину. Спознаје да у зависности од количине снега коју почне да формира, његова снежна лопта већа је или пак мања, што условљава и процењивање тежине снежне лопте. Када снежну лопту, „грудву“, баци, увиђа да мања и лакша грудва даље лети, док већа и тежа краће. Истовремено, бацајући грудву ка неком циљу, дете стиче осећај за правац и процењује којом јачином треба грудву да баци и у ком правцу. Гађање у задату мету још је једна од акција којом деца стичу прецизност покрета. Мете могу бити обручи окачени за грану дрвета, кутије, или пак, нацртане мете на некој огради (Пењин, 1965). Ништа мање важан није развој такмичарског духа, јер најчешће мета која се гађа је друго дете, или други тим.

Када се говори о тимским физичким активностима и играма на снегу, прављење Снешка Белића такође се радо упражњава.

Дете правећи снежне лопте започиње процес процењивања потребне количине снега за формирање Снешковог тела. Развија способност уочавања могућности за постављање предмета на предмет, без бојазни да ће се срушити. Код детета се развија и осећај за естетику и за економичну употребу простора. Дете рукама обликује и „ваја“ снег, стварајући скулптуру. У комуникацији са другарима, размењује искуства развијајући свој говор, али и сазнавајући нове чињенице. Сарадња са другом децом, али и са одраслима, постављена је као приоритетна, јер су за Снешка Белића потребни и разни рециклажни предмети (шерпа, дугмићи, шал, рукавице, метла...).

Од физичких активности, незаобилазне су и игре ходања и трчања на снегу, игре скокова и прескока, игре бацања и гађања, игре дизања, ношења и котрљања снега, игре надвлачења и потискивања у снегу, игре санкама, игре на клизалкама, игре на скијама, игре прављења грађевина од снега, (Коритник, 1970), увек узимајући у обзир узраст детета и његова интересовања, могућности и потенцијалне здравствене препреке.

2. Методологија истраживања

2.1. Проблем истраживања

Проблем истраживања је утврђивање ставова родитеља о значају физичке активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби.

Истраживње има емпиријски карактер.

2.2. Предмет истраживања

Истраживање о ставовима родитеља према значају физичке активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби, од суштинског је значаја како бисмо дубље разумели утицај родитељских перцепција на здравље и развој младих умова и тела, из чега следи да је предмет истраживања ставови родитеља о значају физичке активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби.

2.3. Циљ и задаци истраживања

Истраживањем ће се идентификовати начини на које се ови ставови о физичкој активности и играма на снегу могу унапредити и како се могу користити у креирању програма подршке родитељима или едукативних иницијатива које ће допринети оптималном развоју деце предшколске доби. Циљ истраживања био би утврђивање ставова и мишљења родитеља у Предшколској установи „Стоногица“, у Сремској Митровици, о значају физичких активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби.

Задаци истраживања:

1. Испитати ставове родитеља о важности физичких активности и игара на снегу за развој деце предшколског узраста;
2. Испитати како ставови родитеља могу утицати на ниво подршке и подстицаја који пружају деци за учешће у физичким активностима, посебно играма на снегу;
3. Испитати факторе који обликују ставове родитеља о физичкој активности, укључујући њихова лична искуства, информације којима располажу о користима ових активности и њиховим веровањима о значају физичке активности за дете;
4. Испитати у којој мери су родитељи укључени у подстицање физичких активности, укључујући игре на снегу, као и како њихово учешће може утицати на активности детета.

2.4. Сврха и карактер истраживања

По начину прикупљања података, истраживање има емпиријски карактер, јер се ослања на сакупљање конкретних информација из стварних ситуација, искустава и ставова родитеља. Ово истраживање заснива се на конкретним проматрањима, интеракцијама и анализи ставова и мишљења родитеља о физичким активностима и играма на снегу. Подаци су прикупљени путем анкете, омогућавајући тако директно истраживање родитељских искустава и ставова о важности борава на снегу и физичких активности уопште.

Сврха истраживања о значају физичких активности и игара на снегу за целокупни развој детета предшколске доби, јесте дубље разумевање утицаја ових активности на здравље и развој деце, с посебним фокусом на родитеље као кључне актере у подржавању и усмеравању ових активности.

2.5. Хипотезе истраживања

Х₀ – Претпоставља се да постоји позитивна веза између подршке родитеља физичким активностима, посебно играма на снегу, и целокупног здравља и развоја деце предшколске доби, с обзиром на физичко, емоционално, социјално и когнитивно благостање.

Х₁ – Претпоставља се да деца која су активно укључена у физичке активности на снегу, уз подршку и подстицај родитеља, показују боље резултате у физичком развоју, попут побољшане моторичке координације, јачег мишићног тонуса и бољег кардиоваскуларног здравља.

Х₂ – Претпоставља се да су родитељи свесни да боравак на снегу и уопште на отвореном простору, позитивно утиче на целокупни развој детета предшколског узраста.

Х₃ – Претпоставља се да деца често бораве на снегу у зимском периоду и да умеју да организују физичке активности и игре самостално.

2.6. Варијабле истраживања

Зависне варијабле: варијабле, које се мерењем или праћењем утицаја родитељске подршке физичким активностима, посебно играма на снегу, претпоставља да ће се променити. Примери укључују физичко здравље детета (моторичке способности, кардиоваскуларно здравље), емоционално благостање, социјалне вештине и когнитивни развој.

Независне варијабле: варијабле које се користе за предвиђање или објашњавање промена у зависним варијаблама. Овде су то родитељска подршка физичким активностима, ниво образовања родитеља, доступност ресурса за активно укључивање деце у игре на снегу, временски фактори.

2.7. Методе истраживања

Истраживање је засновано на дескриптивној методи, тј. неексперименталној или емпиријској методи истраживања. Дескриптивна метода истраживања у процесу педагошког истраживања, користи

се за описивање и прикупљање конкретних чињеница и информација, у овом случају за чињенице везане за физичке активности и игре на снегу.

Ослањајући се на емпиријске податке о карактеристикама физичких активности, навикама вежбања и ставовима родитеља о значају физичке активности код деце предшколске доби, истраживачи могу идентификовати конкретне чињенице које произилазе из праксе везане за ове активности. Овакав приступ биће важан у истраживању и анализи фактора који утичу на ниво физичке активности код деце, нудећи дубље разумевање везе између педагошких пракси и нивоа укључености деце у физичке активности. Тиме се ствара основа за унапређење стратегија подршке и промовисања здравих навика у вези са физичким активностима код деце предшколске доби.

2.8. Технике и инструменти истраживања

Техника која је употребљена за испитивање ставова и мишљења родитеља о утицају физичких активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби, јесте техника анкетирања, а инструмент који је креиран је анкетни упитник. Анкетни упитник анониман је и намењен је родитељима деце узраста од три године до поласка у школу.

Ставови и мишљења родитеља о утицају физичких активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби, прикупљени су упитником који садржи 12 питања, од којих је једно питање затвореног типа, осам питања је комбинованог типа и три питања су отвореног типа.

2.9. Популација и узорак истраживања

Узорковање је процес одабира људи или објеката из скупа који проучавамо. Планирање узорковања је важан део почетне фазе истраживања и укључује одређене кораке: дефинисање групе коју проучавамо, одређивање колико узорака желимо да истражимо и планирање како ћемо изабрати те узорке.

Када испитујемо ставове и мишљења родитеља о утицају физичких активности и игара на снегу за целокупан развој детета предшколске доби, узорковање постаје битан део истраживачког процеса. Дефинисање узорка родитеља чија мишљења проучавамо, као и одређивање колико узорака желимо да истражимо, кључно је за валидност истраживања. Планирање узорковања омогућава да се

стратешки одаберу узорци родитеља чија се мишљења проучавају, како би се стекли релевантни увиди о њиховим ставовима о развоју деце у предшколској доби.

У овом истраживању учествовали су родитељи Предшколске установе „Стоногица“ из Сремске Митровице, што чини укупно 75 испитаника.

Табела 1. Структура узорка родитеља на основу пола

Пол	f	%
Мушки пол	35	46,7 %
Женски пол	40	53,3 %
Укупно	75	100 %

Посматрајући резултате приказане табеларно (Табела 1), уочавамо да је потенцијалних испитаника женског пола више, њих 40 (53,3 %), док је потенцијалних испитаника мушког пола 35 (46,7 %).

У Табели 2. представљени су процентуално и бројчано испитаници који су попунили анкетни упитник до задатог рока и вратили на даљу статистичку обраду и анализу.

Табела 2. Структура узорка родитеља који су упитник попунили, на основу пола

Пол	f	%
Мушки пол	14	34,15 %
Женски пол	27	65,85 %
Укупно	41	100 %

Увидом у резултате представљене табеларно (Табела 2), уочавамо да од укупног броја родитеља који су чинили потенцијалне узорке испитивања, анкетни упитник попунио је укупно 41 родитељ, што представља 54,66 % попуњених упитника. Од овог броја, 27 (65,85 %) испитаника је женског пола, док је 14 (34,15 %) испитаника мушког пола. Уочљиво је да су за попуњавање упитника више биле расположене мајке.

Структура узорка на основу образовног нивоа родитеља приказана је у Табели 3.

Табела 3. Структура узорка на основу образовног нивоа

Ниво образовања	f	%
Квалификован радник	0	-
Средња школа – трећи степен	2	4,9 %
Средња школа – четврти степен	5	12,19 %
Висококвалификован – пети степен	1	2,43 %
Виша школа – шести степен	9	21,95 %
Висока школа – седми степен	18	43,90 %
Мастер	6	14,63 %
Доктор	0	-
Укупно	41	100 %

Увидом у резултате приказане табеларно (Табела 3), увиђамо да највећи проценат испитаника који су учествовали у истраживању има завршену високу школу (43,90 %), вишу школу (21,95 %), мастер (14,63 %), средњу школу – четврти степен (12,19 %), средњу школу – трећи степен (4,9 %). Најмањи проценат испитаника има завршен пети степен (2,43 %).

У Табели 4. приказани су подаци о узрасту деце чији су родитељи учествовали у истраживању.

Табела 4. Узраст деце

Узраст детета	f	%
3 године	13	28,9 %
4 године	9	20 %
5 година	6	13,3 %
6 година	14	31,1 %
7 година	3	6,7 %
Укупно	45	100 %

На основу добијених података (Табела 4), уочавамо да је највећи проценат родитеља чија деца имају 6 година (31,1 %). Следе родитељи чија деца имају 3 године (28,9 %), 4 године (20 %), 5 година (13,3 %), и 7 година (6,7 %).

2.10. Организација и ток истраживања

Истраживање је реализовано путем Гугл упитника, тачније он-лајн, где су родитељи анонимно, а користећи своје мобилне телефоне или рачунаре, давали одговоре на постављена питања. О истраживању и о циљу и начину испитивања, обавештени су били усмено, али и путем поруке на вибер групама. Пре слања упитника сваком родитељу, истраживач је од Установе добио писмену сагласност за објављивање анкетног упитника.

2.11. Статистичка обрада података

Добијени резултати анкетног упитника обрађени су у Микрософт Офис Ексел-у 2013, методама дескриптивне статистике. Резултати анкете приказани су фреквенцијама и процентуално. Резултати су приказани табеларно.

3. Интерпретација резултата истраживања

У Табели 5. приказани су резултати одговора на прво питање из упитника, које је директно повезано са темом истраживања: „Спрам Вашег искуства, боравак на снегу позитивно утиче на целокупни развој детета предшколске доби“.

Табела 5. Одговори на питање: „Спрам Вашег искуства, боравак на снегу позитивно утиче на целокупни развој детета предшколске доби.“

Спрам Вашег искуства, боравак на снегу позитивно утиче на целокупни развој детета предшколске доби.	f	%
у потпуности се слажем	39	95,12 %
углавном се слажем	2	4,88 %
углавном се не слажем	0	0 %
не слажем се	0	0 %
нешто друго	0	0 %
Укупно	41	100 %

На основу података из табеле (Табела 5), види се да се већина родитеља (95,12 %) у потпуности слаже да боравак на снегу позитивно утиче на целокупни развој детета, док се 4,88% родитеља углавном слаже са постављеном тврдњом.

Табела 6. приказује резултате одговора из упитника за родитеље, на тврдњу која гласи: „Према Вашем искуству, деца јачају свој имуни систем током спровођења физичких активности на снегу.“

Табела 6. Одговори на тврдњу: „Према Вашем искуству, деца јачају свој имуни систем током спровођења физичких активности на снегу.“

Према Вашем искуству, деца јачају свој имуни систем током спровођења физичких активности на снегу.	f	%
у потпуности се слажем	33	80,49 %
углавном се слажем	8	19,51 %
углавном се не слажем	0	0
не слажем се	0	0
нешто друго	0	0
Укупно	41	100 %

На основу Табеле 6. увиђамо следеће резултате одговора на тврдњу: „Према Вашем искуству, деца јачају свој имуни систем током спровођења физичких активности на снегу“. Већина родитеља, њих 80,49 % у потпуности се слаже са тврдњом, а 19,51 % углавном се слаже.

Табела 7. приказује резултате одговора на питање: „На основу Вашег искуства, адекватно време за спровођење физичких активности и игара на снегу износи.“

Табела 7. Одговори на питање: „На основу Вашег искуства, адекватно време за спровођење физичких активности и игара на снегу износи.“

На основу Вашег искуства, адекватно време за спровођење физичких активности и игара на снегу износи.	f	%
10 минута	1	2,44 %
20 минута	4	9,76 %
30 минута	15	36,59 %
40 минута	12	29,26 %
нешто друго	9	21,95 %
Укупно	41	100 %

На основу Табеле 7. увиђамо да је највише родитеља, њих 15 (36,59 %) проценило да је најбоље време које деца треба да provedу на снегу 30 минута. Следе родитељи, њих 12 (29,26 %), који сматрају да је то време од 40 минута. Деветоро родитеља (21,95 %) определило се за опцију „нешто друго“. Они су дали следеће одговоре: 3 родитеља сматра да је то време од 60 минута; један родитељ сматра да може дуже од 40 минута, ако су услови добри; један родитељ предлаже време од два сата; један родитељ сматра да је потребно боравити на снегу два пута дневно и то оба пута по два сата – 4 сата укупно; један родитељ сматра да је време од 1.30 минута довољно; један предлаже време које дете само одабере; док један родитељ сматра да дете треба да је на снегу док му не досади, док издржи.

Табела 8. приказује резултате на питање: „Према Вашим сазнањима, која је температура ваздуха безбедна за боравак деце на снегу приликом бављења физичким активностима?“

Табела 8. Одговори на питање: „Према Вашим сазнањима, која је температура ваздуха безбедна за боравак деце на снегу приликом бављења физичким активностима?“

Према Вашим сазнањима, која је температура ваздуха безбедна за боравак деце на снегу приликом бављења физичким активностима?	f	%
5>	9	21,95 %
0 - 5	11	26,83 %
-5 - 0	10	24,39 %
< - 5	8	19,52 %
Нешто друго	3	7,31 %
Укупно	41	100 %

На основу Табеле 8. највише родитеља, њих 11 (26,83 %), сматра да је идеална температура за боравак деце на снегу, температура између 0 и 5 степени. Следе родитељи, њих 10 (24,39 %) који сматрају да је оптимална температура за боравак деце на снегу 0 и у минусу до -5. Деветоро родитеља (21,95 %) пак сматра да је то температура изнад 5 степени Целзијусових. Температуру испод -5 одабрало је као температуру када свакако треба изводити децу на снег, осморо родитеља (19,52 %), док је троје родитеља описно приказало адекватну температуру. Један од троје родитеља сматра да је свака температура одговарајућа, други да је битније колико је времена дете провело на снегу, а не колика је температура, док трећи сматра да, уз адекватну опрему, децу треба изводити на снег по било којој температури.

У Табели 9. приказани су резултати одговора на следеће питање: „Сматрате ли да деца предшколског узраста самоиницијативно изражавају потребу за бављењем физичким активностима на снегу.“

Табела 9. Одговори на питање: „Сматрате ли да деца предшколског узраста самоиницијативно изражавају потребу за бављењем физичким активностима на снегу.“

Сматрате ли да деца предшколског узраста самоиницијативно изражавају потребу за бављењем физичким активностима на снегу.	f	%
у потпуности се слажем	24	58,54 %
углавном се слажем	16	39,02 %
углавном се не слажем	1	2,44 %
не слажем се	0	0 %
нешто друго	0	0 %
Укупно	41	100 %

На основу приказаних података (Табела 9), увиђамо да се већина родитеља, њих 24 (58,54 %), у потпуности слаже да су деца данашњице способна да се самоиницијативно баве физичким активностима на снегу. Углавном се сложило њих 16 (39,02 %), док се један (2,44 %) родитељ углавном не слаже.

Табела 10. приказује резултате одговора на тврдњу: „Према Вашем искуству, физичке активности и игре на снегу код деце развијају креативност, развијају говор, олакшавају упознавање околине која окружује дете, развијају осећај за лепо.“

Табела 10. Одговори на питање: „Према Вашем искуству, физичке активности и игре на снегу код деце развијају креативност, развијају говор, олакшавају упознавање околине која окружује дете, развијају осећај за лепо.“

Према Вашем искуству, физичке активности и игре на снегу код деце развијају креативност, развијају говор, олакшавају упознавање околине која окружује дете, развијају осећај за лепо.	f	%
у потпуности се слажем	31	75,60 %
углавном се слажем	10	24,40 %
углавном се не слажем	0	0 %
не слажем се	0	0 %
нешто друго	0	0 %
Укупно	41	100 %

На основу Табеле 10. закључујемо да се већина родитеља, њих 31 (75,60 %) у потпуности слаже да физичке активности и игре на снегу код деце развијају креативност, развијају говор, олакшавају упознавање околине која окружује дете, развијају осећај за лепо, док се углавном сложило 10 (24,40 %) родитеља.

Табела 11. приказује резултате одговора на питање: „Сматрате ли да физичке активности и игре на снегу код деце поспешују крупну и ситну моторику, развијају стратешка умећа и развијају сарадничке односе и толеранцију.“

Табела 11. Одговори на питање: „Сматрате ли да физичке активности и игре на снегу код деце поспешују крупну и ситну моторику, развијају стратешка умећа и развијају сарадничке односе и толеранцију.“

Сматрате ли да физичке активности и игре на снегу код деце поспешују крупну и ситну моторику, развијају стратешка умећа и развијају сарадничке односе и толеранцију.	f	%
у потпуности се слажем	31	75,60 %
углавном се слажем	10	24,40 %
углавном се не слажем	0	0 %
не слажем се	0	0 %
нешто друго	0	0 %
Укупно	41	100 %

На основу Табеле 11. закључујемо да се већина родитеља, њих 31 (75,60 %) у потпуности слаже да физичке активности и игре на снегу код деце поспешују крупну и ситну моторику, развијају стратешка умећа и развијају сарадничке односе и толеранцију, док се углавном сложило 10 (24,40 %) родитеља.

Табела 12. приказује резултате одговора на питање: „По Вашем мишљењу, деца предшколског узраста савременог доба, имају потребна знања и вештине за самоиницијативну организацију физичких активности и игара на снегу.“

Табела 12. Одговори на питање: „По Вашем мишљењу, деца предшколског узраста савременог доба, имају потребна знања и вештине за самоиницијативну организацију физичких активности и игара на снегу.“

По Вашем мишљењу, деца предшколског узраста савременог доба, имају потребна знања и вештине за самоиницијативну организацију физичких активности и игара на снегу.	f	%
у потпуности се слажем	9	21,96 %
углавном се слажем	20	48,79 %
углавном се не слажем	8	19,51 %
не слажем се	2	4,87 %
нешто друго	2	4,87 %
Укупно	41	100 %

На основу података из Табеле 12. може се видети да се родитељи у највећој мери, њих 20 (48,79 %), углавном слажу са тврдњом да деца предшколског узраста савременог доба, имају потребна знања и вештине за самоиницијативну организацију физичких активности и игара на снегу. У потпуности се слаже 9 (21,96 %) родитеља, следе их родитељи који се углавном не слажу, њих 8 (19,51 %). Најмањи број је родитеља, двоје (4,87%), који се не слажу са тврдњом, док је двоје (4,87 %) навело нешто друго. Они су навели да „Задњих пар година зима нам пролази углавном без снега, или са јако мало снега и деца која немају могућност да иду са родитељима на зимовање, на планину, немају знања и вештине за организацију физичких активности на снегу“ и „Немају потребна знања“, јер одрастање деце пре нпр. двадесет година, и сада, није исто. За то су криви и родитељи и целокупно друштво.

Последње питање из упитника, било је питање отвореног типа: „Водећи се Вашим личним искуством о теми истраживања, наведите све што сматрате битним, а није било у понуђеним питањима. Свака Ваша смерница је од великог значаја“. Сви одговори су анализирани, те је спрема њих сачињена табела према заједничким чињеницама из сваког од одговора. Одговори су приказани табеларно (Табела 13).

Табела 13. Одговори на питање: „Водећи се Вашим личним искуством о теми истраживања, наведите све што сматрате битним, а није било у понуђеним питањима. Свака Ваша смерница је од великог значаја.“

Водећи се Вашим личним искуством о теми истраживања, наведите све што сматрате битним, а није било у понуђеним питањима. Свака Ваша смерница је од великог значаја.	f	%
Нема шта да се дода.	16	39,02 %
Изјаве везане за одсуство снега у задњих пар година.	12	29,27 %
Изјаве везане за презаузетост родитеља – због превише обавеза око посла, родитељи очекују да су деца у вртићу свакодневно на свежем ваздуху.	7	17,07 %
Изјава везана за родитељску презаштићеност – сматрају да родитељи због брижности не воде децу довољно на свеж ваздух.	3	7,32 %
Питање родитеља: „Да ли боравак на снегу може негативно да утиче на здравље?“	1	2,44 %
Питање родитеља: „Како адекватно обући дете за излазак на снег?“	2	4,88 %
Укупно	41	100 %

Анализирајући дате одговоре родитеља, из табеле (Табела 13) евидентно је да највећи број родитеља, њих 16 (39,02 %), није имало шта да дода. 12 (29,27 %) родитеља оставило је коментар у којем се наводи да им је јако жао што им деца одрастају без снега, јер у задњих пар година, снега је падало врло мало, по њиховом мишљењу, недо-вољно да га деца заволе. Поједини родитељи, њих 7 (17,07 %), сматрају да због својих послова нису у стању да одговоре на дечје захтеве за излазак на свеж ваздух, али очекују да ће деца свакодневно боравком у вртићу то имати. Троје (7,32 %) родитеља сматра да су данашњи роди-тељи презаштитнички настројени ка својој деци, те их из тог разлога не воде на свеж ваздух, а камоли на снег. Један (2,44 %) родитељ се пита да ли је вођење детета на снег лоше и може ли негативно да утиче на здравље, док је двоје (4,88 %) родитеља исказало своју несигурност поставивши питање: „Како адекватно обући дете за излазак на снег?“

4. Дискусија

На основу циља и задатака истраживања, постављене су и хи-потезе. Општа хипотеза гласи: „Претпоставља се да постоји позитивна

веза између подршке родитеља физичким активностима, посебно играма на снегу, и целокупног здравља и развоја деце предшколске доби, с обзиром на физичко, емоционално, социјално и когнитивно благостање“. Постављена хипотеза парцијално је доказана, јер посматрајући резултате, приметно је да не гледају сви родитељи благонаклоно на боравање на снегу, што се посебно може приметити код питања везаног за температуру на којој је добро за децу да буду на отвореном. Ако се узме у обзир опште познавање света који нас окружује и чињенице да се снег задржава само ако је температура испод нуле, а већина родитеља процењује да је у реду боравак изнад нуле, јасно је да жеље родитеља нису усклађене са жељама деце.

Прва хипотеза, која гласи: „Претпоставља се да деца која су активно укључена у физичке активности на снегу, уз подршку и подстицај родитеља, показују боље резултате у физичком развоју, попут побољшане моторичке координације, јачег мишићног тонуса и бољег кардиоваскуларног здравља“, потврђена је. Резултати истраживања показују да се 76,60 % родитеља у потпуности слаже да физичке активности и игре на снегу код деце развијају креативност, развијају говор, олакшавају упознавање околине која окружује дете, развијају осећај за лепо, поспешују крупну и ситну моторику, развијају стратешка умећа и развијају сарадничке односе и толеранцију, али и 24,40 % родитеља дало је позитиван одговор да се углавном слаже са тврдњама.

Друга хипотеза, која гласи: „Претпоставља се да су родитељи свесни да боравак на снегу и уопште на отвореном простору, позитивно утиче на целокупни развој детета предшколског узраста“, доказана је, јер 95,1 % родитеља сматра да боравак на снегу позитивно утиче на целокупни развој детета предшколске доби, док се 4,9 % углавном сложило.

Трећа хипотеза: „Претпоставља се да деца често борава на снегу у зимском периоду и да умеју да организују физичке активности и игре самостално“, делимично је потврђена, јер родитељи сматрају да данашња деца имају потребна знања и вештине за самоиницијативну организацију физичких активности и игара на снегу. 20 (48,79 %) родитеља углавном се сложило, док се 8 (19,51 %) у потпуности слаже. Ипак, 11 родитеља (29,27 %) углавном се није сложило са тврдњом, или се уопште није сложило, док двоје сматра да не умеју да се организују јер снега и нема.

5. Закључак

Физичко васпитање представља свеобухватан процес који није само усмерен на здравствени и биолошки развој детета, већ директно утиче и на интелектуални, друштвени и морални аспект његовог развоја, и то не само у периоду предшколског узраста, већ од самог

момента рођења. Физичке активности, посебно оне које се одвијају на снегу током зимског периода, имају значајан утицај на развој дететових потенцијала. Стога, неопходно је системски организовати ове активности у свим фазама дететовог раста и развоја.

Зимске активности на снегу, као што су игре и физичке вежбе, обликују вољу и карактер код деце, подстичу позитиван однос према раду, развијају пријатељства, дисциплину и позитивно расположење. Период предшколског узраста карактерише интензивно учешће деце у игри и физичким активностима, где су игра и физички покрет кључни елементи дететовог свакодневног живота. Деца непрестано осећају потребу за покретом и активностима, без обзира на годишње доба. Стога је важно развијати осећај задовољства код деце приликом боравака на снегу, с обзиром на све чешћи боравак у затвореним просторима.

Улога васпитача у подстицању физичких активности током зимског периода је кључна. Васпитач мотивише децу, организује и подржава њихову потребу за константним физичким покретом. При томе, васпитач преноси знања о правилном облачењу за боравак на снегу и организује игре које подстичу радозналост и самостално истраживање природних феномена.

Свака врста физичке активности има пресудан утицај на правилан раст и развој детета од најранијег доба. Активност на снегу није само привлачна већ и важна за целокупни развој деце, унапређујући аеробну издржљивост, телесни састав, као и когнитивне, емоционалне и социјалне вештине. Ова врста активности доприноси развијању храбрости, самопоуздања, као и сарадње и хуманих односа међу децом.

Упркос организованим активностима у вртићима током целе године, важно је обратити пажњу на то колико времена деца проводе у физичким активностима док су код куће са својим породицама. Приметан је недостатак физичке активности, што доводи до недовољног развоја моторичких способности код деце. Потребно је вратити фокус на игру и физичку активност као приоритет у породици, а не само у вртићу. Активности на снегу током зиме једнако су важне као и било која друга физичка активност, иако се можда не спроводе у организованим окружењима, јер стварају природни баланс у организму деце.

ЛИТЕРАТУРА

Игњатовић, А. и Марковић, Ж. (2016). Организација, значај и улога елементарних игара у реализацији физичких активности у предшколским установама. *Национални научни скуп са међународним учешћем* (стр. 155–166). Јагодина: Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу.

- Јонић, З., Коцић, Ј., Петровић, М., Тодоров, И., Николић, Р., Пејчић, М. и Стаменковић, Љ. (2012). *Корак њо корак за здрав корак*. Ниш: Пунта.
- Коритник, М. (1970). *2000 ијара – Ијре мойјорике*. Загреб: Спортска штампа.
- Краварушић, В. (2021). Примена пројектног приступа у предшколској установи (година прва). *Темајски зборник ВШССОВ*. (стр. 163 – 175). Ки-кинда: ВШССОВ.
- Марковић, М., Шаин, М., Ковачевић, И., Коруга, Д., Ивановић, Р., Бељански-Ристић, Љ., Крсмановић, М., Гајић, З. и Пековић, Д. (1997). *Корак њо корак 2. Васјијијање деце од тири до седам јодина*. Београд: Креативни центар.
- Основе програма предшколског васпитања и образовања. Концепција Основа програма – Године узлета. Србија: УНИЦЕФ.
- Пењин, М. (1965). *Ијре на снеју – Санкање, Клизање, Смучање*. Београд: Спортска књига.
- Шаин, М. и Чарапић, С. (2012). *Корак њо корак 3. Приручник за васјијијаче*. Београд: Креативни центар.
- Хорватин, Б. (1961). *Ијре на снеју и смучање*. Београд: Младо поколење.

Ana Ivetić

THE IMPORTANCE OF PHYSICAL ACTIVITIES AND SNOW GAMES FOR THE OVERALL DEVELOPMENT OF A PRESCHOOL-AGED CHILD

ABSTRACT: Physical education, physical and motor activities, and especially outdoor activities and snow games during winter, significantly affect a child's character, will, social skills and health. The winter period offers numerous possibilities for diverse activities in snow which stimulate fantasy, strengthen the body, develop skills and support the physical development of children. The goal of this research was to determine the attitudes and opinions of parents on the importance of physical activities and snow games for the overall development of a preschool-aged child. The research sample consisted of 41 parents whose children are enrolled in the preschool institution "Stonogica" in Sremska Mitrovica, Serbia. The attitudes and opinions of parents on the importance of physical activities and snow games were examined by means of a questionnaire designed for the needs of this research. The results showed that, statistically speaking, the majority of parents have positive views on physical activities in the snow. The conclusion is that physical education is a comprehensive process aimed at not only health and biological development of a child but a process which also affects the intellectual, social and moral aspect of their development, not just during the preschool period but from the moment of birth.

KEY WORDS: physical education, winter period, snow games, child's development, parents, attitudes, physical activities